

TALSU NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022. – 2028. GADAM

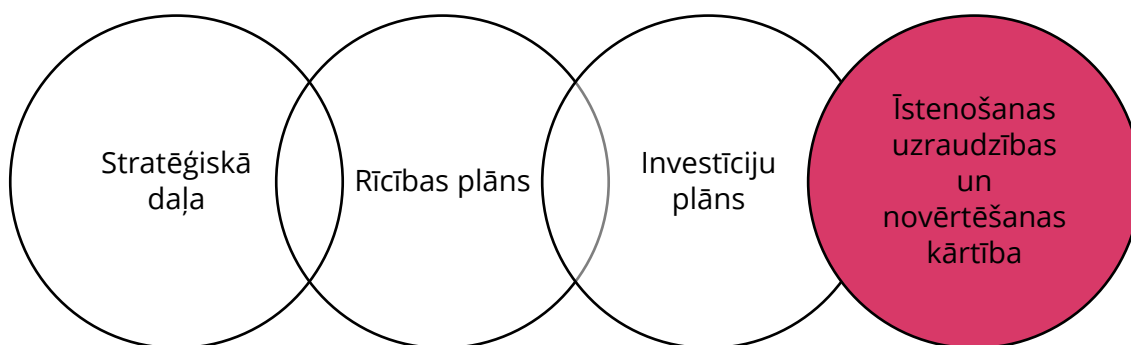
ĪSTENOŠANAS UZRAUDZĪBAS UN NOVĒRTĒŠANAS KĀRTĪBA

Ievads

Talsu novada Attīstības programma (turpmāk – Attīstības programma) ir vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas vidēja termiņa prioritātes un rīcības, kuras pašvaldība apņēmusies īstenot novada ilgtspējīgas, integrētas un koordinētas attīstības nolūkos.

Attīstības programma izstrādāta, ievērojot Talsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022. – 2040. gadam projektu un izvērtējot nacionālā līmeņa, Kurzemes plānošanas reģiona un blakus esošo pašvaldību - Kuldīgas, Ventspils un Tukuma novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentus.

Attīstības programmu veido vairākas sadaļas, t.sk. **Īstenošanas uzraudzības un novērtēšanas kārtība**, kurā noteikts dokumenta uzraudzības process.

Attēls 1: Talsu novada Attīstības programmas 2022. - 2028. gadam struktūra

Attīstības programmas izstrāde veikta saskaņā ar domes lēmumu¹, spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem², jaunajam Talsu novadam saistošiem attīstības plānošanas dokumentiem³ un balstoties labajā praksē attīstības plānošanā. Ņemti vērā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī, kā arī dažādu nozaru politikas vadlīnijas.

Īstenošanas uzraudzības un novērtēšanas kārtība iever informāciju par uzraudzības sistēmu, uzraudzības rādītājiem, uzraudzības pārskatiem, kā arī attīstības programmas ieviešanas un aktualizēšanas procesu. Šī kārtība izmantojama par pamatu **kopīgā Attīstības programmas un arī Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas pārskata** sagatavošanā.

1 Talsu novada domes 24.09.2020. lēmums Nr.428 (Protokols Nr.25, 15.punkts) "Par Talsu novada Attīstības programmas 2021. – 2027. gadam izstrādi

2 Likums "Par pašvaldībām" (09.06.1994.), Teritorijas attīstības plānošanas likums (01.12.2011.), Attīstības plānošanas sistēmas likums (01.01.2009.) Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums (10.06.2020.), Ministru kabineta 25.08.2009. noteikumi Nr. 970 "Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā" u.c.

3 Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam, Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021. – 2027. gadam, Kurzemes plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015. – 2030. gadam **aktualizētā redakcija**, Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības programma 2021. - 2027. gadam u.c.

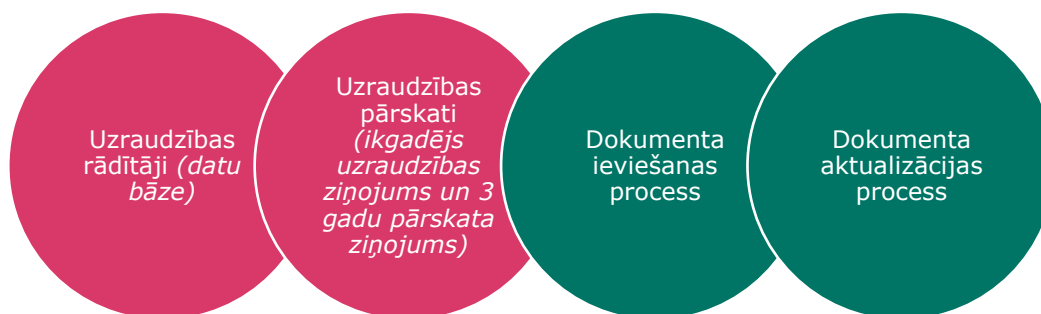
Satura rādītājs

Ievads.....	2
1. Uzraudzības sistēma.....	4
2. Uzraudzības rādītāji.....	4
2.1. Teritorijas attīstības rādītāji	5
2.2. Politikas rezultātu rādītāji	6
2.3. Iznākuma rezultātu rādītāji	7
3. Uzraudzības pārskati	8
4. Dokumenta ieviešanas process.....	9
5. Dokumenta aktualizācijas process.....	9

1. Uzraudzības sistēma

Attīstības programmas uzraudzības sistēmas mērķis ir **nodrošināt iespēju izvērtēt Talsu novada teritorijas attīstību**, kas palīdz sekot līdzi tam, vai norisinās virzība uz stratēģisko uzstādījumu sasniegšanu.

Vienlaicīgi uzraudzības sistēmai jānodrošina attīstības plānošanas procesa **caurspīdīgums**, lai sabiedrība un visas attīstības plānošanā iesaistītas puses varētu sekot līdzi attīstības plānošanas dokumentu ieviešanas progresam.

Attēls 2: Attīstības programmas uzraudzības sistēmas elementi

Uzraudzības sistēma sastāv no **uzraudzības rādītājiem (datu bāzes)**, kas tiek regulāri analizēti un galvenie secinājumi iekļauti **uzraudzības pārskatā** (īkgadējs uzraudzības ziņojums un 3 gadu pārskata ziņojums).

Lai nodrošinātu sekmīgu **dokumenta ieviešanu**, jābūt skaidram lomu sadalījumam, kā arī visām ieviešanas procesā iesaistītajām pusēm jābūt informētām par ieviešanas un uzraudzības procesu.

Lai tiktu nodrošināts tas, ka Attīstības programma ir “dzīvs” dokuments, kas tiek pastāvīgi (ar noteiktu periodiskumu) aktualizēts, uzraudzības sistēma paredz kārtību, kādā **dokuments tiek aktualizēts**. Dokumenta atsevišķu sadaļu aktualizācija ir nozīmīga, ņemot vērā gan uzraudzības rādītājus, gan vietējas, reģionālas un starptautiskas tendences – tas nodrošina sekmīgāku stratēģisko uzstādījumu sasniegšanu (*skat. Attīstības programmas Stratēģisko daļu*).

2. Uzraudzības rādītāji

Uzraudzības sistēmu veido trīs veida rādītāji:

- 1) teritorijas attīstības galvenie rādītāji,
- 2) politikas rezultātu rādītāji,
- 3) iznākuma rezultātu rādītāji.

Kombinējot šo rādītāju analīzi, iespējams nodrošināt sekmīgu dokumenta ieviešanas uzraudzības procesu.

Rādītājus pašvaldība var papildināt pēc nepieciešamības, veicot uzraudzības pārskatu sagatavošanu. Esošie uzraudzības rādītāji ir sagatavoti, ievērojot principus:

- 1) pietiekams pārklājums un līdzsvars,
- 2) vienkāršība,
- 3) atbilstība (definējot kritērijus prioritārajām jomām).

Lai nodrošinātu ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Attīstības programmas sasaisti, uzraudzībā tiek izmantoti vieni un tie paši rādītāji.

2.1. TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS RĀDĪTĀJI

Teritorijas attīstības galvenie rādītāji ir nozīmīgākie rādītāji, kas noteikti Talsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā.

Rādītājs	Saistītais stratēģiskais mērķis ⁴	Bāzes gads	Bāzes indikators	Ilgttermiņā sasniedzamais rezultāts 2030. gadā	Avots
Iedzīvotāju skaits gada sākumā	SM1	2021.	35 699	>30 000 ⁵	CSP
Iedzīvotāju ilgtermiņa migrācijas saldo	SM1	2020.	-208	<-100	CSP
Īstenoto publiskās infrastruktūras un publiskās ārtelpas attīstības projektu skaits	SM2	2021.	10	Vismaz 20 projekti	Pašvaldības dati
Bezdarba līmenis	SM3	2021.	5,6%	<5%	NVA
Tirgus sektora ekonomiski aktīvi uzņēmumi	SM3	2019.	2858	>2900	CSP
Teritorijas attīstības indekss	SM1, SM2, SM3	2020.	Dundagas n. -0,068 Mērsraga n. -0,075 Rojas n. +0,075 Talsu n. -0,117	Pozitīvs	VRAA
Iedzīvotāju vērtējums par līdzdalības iespējām lēmumu pieņemšanā	SM1, SM4	2021.	40%	>60%	Pašvaldības dati
Mobilitātes punkti	SM2	2021.	Nav	Vismaz 3	Pašvaldības dati
Valsts autoceļu, pašvaldības ceļu un ielu garums ar asfaltbetona u.c. bitumizētu segumu, km	SM2	2020.	670	Pieaudzis, vismaz 800	CSP, Pašvaldības dati

⁴ Noteikts Talsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2022. – 2040. gadam

⁵ VARAM 2019. gadā sagatavotā apvienotā Talsu novada pašvaldības profilā iedzīvotāju skaita prognoze 2030. gadam – 29 994

2.2. POLITIKAS REZULTĀTU RĀDĪTĀJI

Politikas rezultātu rādītāji tiek noteikti Talsu novada vidēja termiņa prioritātēm un saskaņā ar stratēģiskajiem mērķiem. Politikas rezultātu rādītāji tiek balstīti **iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujās**, novērtējot respondentu apmierinātību ar dažādu jomu pieejamību un kvalitāti.

Vērtētā joma (pieejamība un kvalitāte)	Stratēģiskais mērķis	Vidēja termiņa prioritāte	Bāzes indikators ⁶ 2021. gadā ⁷	Vēlamais rādītājs 2025. gadā	Vēlamais rādītājs 2028. gadā
Iespēja iesaistīties pašvaldības lēmumu pieņemšanā	SM1, SM4	VTP1, VTP5	40%	>50%	>65%
Satiksmes infrastruktūras kvalitāte	SM2	VTP3	42%	>50%	>65%
Mūžizglītības iespējas pieaugušajiem	SM1	VTP1	47%	>50%	>65%
Daudzdzīvokļu namu apsaimniekošana	SM2	VTP3	48%	>50%	>65%
Uzņēmumu attīstības iespējas (<i>no uzņēmēju aptaujas</i>)	SM3	VTP4	50%	>55%	>65%
Profesionālās izglītības pakalpojumi	SM1	VTP1	51%	>55%	>65%
Centralizētie siltumapgādes pakalpojumi	SM2	VTP3	56%	>60%	>65%
Atkritumu apsaimniekošana un atkritumu šķirošanas iespējas	SM2	VTP3	57%	>60%	>70%
Ģimenēm draudzīga pašvaldība	SM1	VTP1	57%	>60%	>70%
Senioriem pieejami pakalpojumi un atbalsts	SM1	VTP1	61%	>65%	>70%
Teritorijas attīstība kopumā	Visi	Visas	61%	>65%	>70%
Atbalsts NVO un vietējām kopienām	SM1	VTP1	62%	>65%	>70%
Sabiedrības drošība	SM1	VTP2	62%	>65%	>70%
Darbs ar jaunatni, atbalsts jauniešu iniciatīvām	SM1	VTP1	63%	>65%	>70%
Informācija par pašvaldības darbu	SM4	VTP5	64%	>65%	>70%
Centralizētie ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumi	SM2	VTP3	66%	>70%	>75%
Veselības aprūpe	SM1	VTP2	68%	>70%	>75%
Vides sakoptība un publiskā ārtelpa	SM2	VTP3	71%	>75%	>75%
Pašvaldības sniegtie pakalpojumi	SM4	VTP5	73%	>75%	>80%
Sociālās aprūpes pakalpojumi	SM1	VTP2	73%	>75%	>80%
Sabiedriskā transporta pakalpojumi	SM2	VTP3	74%	>75%	>80%
Sporta un aktīvās atpūtas iespējas	SM1	VTP2	74%	>75%	>80%
Kultūras un izklaides iespējas, bibliotēku pakalpojumi	SM1	VTP2	75%	>75%	>80%
Telekomunikācijas pakalpojumi	SM2	VTP3	78%	>=80%	>85%
Sadzīves pakalpojumi	SM3	VTP4	79%	>=80%	>85%

⁶ Pozitīvā vērtējuma rādītājs ir procentuālais novērtējums par konkrētu jomu, kas iegūts no iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujas rezultātiem, aprēķinot pozitīvo atbildi (vērtējums „apmierina” un „drīzāk apmierina”) skaitu attiecībā pret respondentu skaitu, kuri snieguši jomas pieejamības un kvalitātes novērtējumu (nav ņemtas vērā atbildes “nav viedokļa / neizmantoju”).

⁷ Iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujas, kas tika organizētas no 2021. gada 2. marta līdz 31. martam, rezultāti, piedaloties 598 respondentiem iedzīvotāju aptaujā un 55 respondentiem uzņēmēju aptaujā.

Vērtētā joma (pieejamība un kvalitāte)	Stratēģiskais mērķis	Vidēja termiņa prioritāte	Bāzes indikators ⁶ 2021. gadā ⁷	Vēlamais rādītājs 2025. gadā	Vēlamais rādītājs 2028. gadā
Profesionālās ievirzes izglītība	SM1	VTP1	86%	>=86%	>=86%
Vispārējās izglītības pakalpojumi	SM1	VTP1	89%	>=89%	>=89%
Pirmsskolas izglītības pakalpojumi	SM1	VTP1	91%	>=91%	>=91%

2.3. IZNĀKUMA REZULTĀTU RĀDĪTĀJI

Iznākuma rezultātu rādītāji raksturo Attīstības programmas uzdevumu izpildi. Lai nodrošinātu kompaktu iznākumu rādītāju datu bāzi, noteikti tādi rādītāji, kas demonstrē rīcību virzienu (pasākumu kopumu) efektivitāti. Katram rīcības virzienam noteikts viens rādītājs. Nepieciešamības gadījumā var veikt šo rādītāju papildināšanu, iekļaujot tos ikgadējos uzraudzības ziņojumos.

Nr.p.k.	Rādītājs	Rīcības virziens	Bāzes indikators 2021. gadā	Datu avots	Vēlamais rādītājs 2022. - 2025.	Vēlamais rādītājs 2022. - 2028.
1.	Organizēto iedzīvotāju forumu skaits	RV1	n/a	Pašvaldība	Vismaz 4	Vismaz 7
2.	Izglītības iestāžu infrastruktūras attīstības projektu skaits (t.sk. esošās infrastruktūras modernizēšana)	RV2	n/a	Pašvaldība	Vismaz 5	Vismaz 10
3.	Kultūrvietu attīstības projektu skaits	RV3	n/a	Pašvaldība	Vismaz 3	Vismaz 6
4.	Muzeja krājumu digitalizācijas projektu skaits	RV4	n/a	Pašvaldība	Vismaz 2	Vismaz 5
5.	Sporta un aktīvās atpūtas infrastruktūras attīstības projektu skaits	RV5	n/a	Pašvaldība	Vismaz 3	Vismaz 6
6.	Organizēto Veselības dienu skaits	RV6	n/a	Pašvaldība	Vismaz 4	Vismaz 7
7.	Izveidoto un aktīvo dienas centru skaits	RV7	n/a	Pašvaldība	Vismaz 2	Vismaz 4
8.	Pašvaldības operatīvās informācijas centrs	RV8	nav	Pašvaldība	Izveidots un darbojas	Izveidots un darbojas
9.	Jaunu daudzdzīvokļu mājojumu skaits	RV9	n/a	Pašvaldība	Vismaz 1	Vismaz 2
10.	Jaunu vides objektu skaits	RV10	n/a	Pašvaldība	Vismaz 2	Vismaz 4
11.	Nozīmīgu ūdenssaimniecības pakalpojumu infrastruktūras attīstības projektu skaits	RV11	n/a	Pašvaldība	Vismaz 3	Vismaz 6
12.	Publisko peldvietu īstenoto attīstības projektu skaits	RV12	n/a	Pašvaldība	Vismaz 2	Vismaz 4

Nr.p.k.	Rādītājs	Rīcības virziens	Bāzes indikators 2021. gadā	Datu avots	Vēlamais rādītājs 2022. - 2025.	Vēlamais rādītājs 2022. - 2028.
13.	Pašvaldības īpašumā esošo ēku energoefektivitātes paaugstināšanas projektu skaits	RV13	n/a	Pašvaldība	Vismaz 5	Vismaz 10
14.	Degradēto teritoriju attīstības projektu skaits	RV14	n/a	Pašvaldība	Vismaz 1	Vismaz 3
15.	Jaunizveidoto gājēju un velobraucēju ceļu attīstības projektu skaits	RV15	n/a	Pašvaldība	Vismaz 3	Vismaz 5
16.	Kopstrādes telpas	RV16	n/a	Pašvaldība	Izveidotas un darbojas	Izveidotas un darbojas
17.	Tūrisma vietu labiekārtošanas īstenoto projektu skaits	RV17	n/a	Pašvaldība	Vismaz 4	Vismaz 10
18.	Pašvaldības atvērto datu kopu skaits	RV18	n/a	Pašvaldība	Vismaz 10	Vismaz 15
19.	Pašvaldības vienotas klientu apkalpošanas standarts	RV19	n/a	Pašvaldība	Izstrādātas, veiktas darbinieku mācības	Pilnībā aprobētas

3. Uzraudzības pārskati

Uzraudzības pārskats tiek sagatavots ikgadēji, bet reizi trīs gados tiek sagatavots trīs gadu uzraudzības ziņojums. Pašvaldības pienākums ir nodrošināt, ka tās ikgadējā publiskajā pārskatā iekļauj **informāciju par veiktajiem ieguldījumiem attīstības projektu ieviešanā** (tādi Investīciju plānā iekļautie projekti, kuru izmaksas ir 50 000 EUR un vairāk), tādēļ šo informāciju var apkopot arī Attīstības programmas uzraudzības pārskata gatavošanas procesā.

Ikgadējs ziņojums (par iepriekšējo gadu)	Reizi trīs gados (2025. gadā un 2028. gadā)
- Veic vienlaicīgi ar Talsu novada pašvaldības pārskata izstrādi - Apkopoti dati par īstenotajām rīcībām (t.sk. kopsavilkums par Rīcības plāna sadaļām: Rīcība un Rezultatīvais rādītājs) - Apkopoti <u>iznākuma rezultātu rādītāji</u> - Ziņojums ietver informāciju par veiktajām darbībām mērķu sasniegšanā un uzdevumu izpildē, iznākuma rādītāju rezultātu progresu, novirzēm no plānotā un secinājumus un ieteikumus darbības uzlabošanā	- Tiek veikta iedzīvotāju aptauja (t.sk. iekļauts jautājums par jomu pieejamības un kvalitātes apmierinātību) pirms ziņojuma sagatavošanas - Apkopoti <u>teritorijas attīstības rādītāji</u> un <u>politikas rezultātu rādītāji</u> - Ziņojums ietver informāciju par veiktajām darbībām mērķu sasniegšanā un uzdevumu izpildē, iznākuma rādītāju rezultātu progresu, novirzēm no plānotā un secinājumus un ieteikumus darbības uzlabošanā - Pārskata gatavošanas gadā nav jāveic ikgadēja ziņojuma sagatavošana, vienlaicīgi iekļaujot pārskatā informāciju par <u>iznākuma rezultātu rādītājiem</u>

Priekšlikums Attīstības programmas uzraudzības ziņojuma struktūrai:

Ievads	Ieviešanas izvērtējums	Secinājumi un priekšlikumi
• Ziņojuma sagatavošanas mērķis • Laika periods, par kādu uzraudzības ziņojums sagatavots • Uzraudzības ziņojuma struktūra un sagatavošanā iesaistītie	• Vispārīgs novada attīstības raksturojums (balsoties uz uzraudzības rādītāju analīzi) • Atbilstība Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā izvirzītajiem mērķiem • Vidēja termiņa prioritāšu izvērtējums	• Secinājumi par uzraudzības rādītājiem, mērķiem un uzdevumiem • Priekšlikumi Attīstības programmas aktualizēšanai, rīcības plāna aktualizēšanai, kā arī uzraudzības sistēmas pilnveidošanai

4. Dokumenta ieviešanas process

Attīstības programmas ieviešanas procesu Talsu novadā koordinē pašvaldības **Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļa**. Attīstības **plānošanas** un projektu vadības nodaļas uzdevums ir regulāri un sistemātiski sekot līdzi dokumenta ieviešanas progresam, uzturot un aktualizējot rādītāju datu bāzi, kā arī sagatavot uzraudzības ziņojumus un pārskatus.

Uzraudzības procesā iesaistās visas **Rīcības plānā** norādītās par aktivitāšu izpildi vai projektu īstenošanu **atbildīgās pašvaldības struktūrvienības vai institūcijas**. Visas iesaistītās puses katra gada nogalē (vai pēc nepieciešamības) nodrošina informāciju par rīcību izpildi un nepieciešamajiem datiem, kas nepieciešami sekmīgai īstenošanas uzraudzībai.

Mēneša laikā pēc Attīstības programmas stāšanās spēkā **Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļa** organizē sanāksmi ar dokumenta ieviešanā iesaistītajām pusēm, iepazīstinot par tālāku sadarbību dokumenta ieviešanā un uzraudzībā. Koordinētas darbības nolūkā šādu sanāksmi vēlams rīkot ikgadēji.

5. Dokumenta aktualizācijas process

Attīstības programmas **īstenošanas** termiņš ir 7 gadi. Ņemot vērā nepastāvīgos, nenoteiktos, sarežģītos un neskaidros pasaules realitātes apstākļus, kas tieši ietekmē pašvaldības telpisko un stratēģisko plānošanu, **Rīcības plāna** un **Investīciju plāna aktualizēšanu pašvaldība veic ne retāk kā riezi gadā**, nodrošinot sasaisti ar pašvaldības budžeta plānošanu.

Ja tiek veiktas izmaiņas Attīstības programmas Stratēģiskā daļā, nepieciešams pašvaldības domes lēmums par Attīstības programmas aktualizāciju, kā arī jānodrošina publiskās apspriešanas process (saskaņā ar 14.10.2014. Ministru kabineta noteikumiem Nr.628. Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem). Attīstības programmas aktualizācijas rezultātā, neatkarīgi no tā, kurā Attīstības programmas ieviešanas gadā tā tiek veikta, netiek mainīts Attīstības programmas gala termiņš. Īstenojot Rīcības plāna un Investīciju plāna aktualizāciju, pašvaldības uzdevums nepieciešamības gadījumā ir veikt alternatīvu risinājumu analīzi, nodrošinot to, ka tiek nodrošināta ekonomiski pamatotu un efektīvu risinājumu īstenošana izvirzīto uzdevumu izpildē. Aktualizēto Rīcības un Investīciju plānu apstiprina ar pašvaldības domes lēmumu un ievieto Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmā (TAPIS) un publisko Valsts vienotajā ģeotelpiskās informācijas portālā **Ģeolātvija** (www.geolativija.lv).

Pasūtītājs: Talsu novada pašvaldība
Attīstības programmas izstrādes vadītāja: Jolanta Skujeniece
Kontakti: Kareivju iela 7, Talsi, Talsu novads, LV-3201
tel.: +371 63232110, pasts@talsi.lv, www.talsunovads.lv

Izpildītājs: SIA "Reģionālie projekti"
Attīstības programmas izstrādes komanda: Līna Dimitrijeva, Aira
Veinberga, Jānis Ozols, Laura Dimitrijeva, Sanita Fazilova
Kontakti: Rūpniecības iela 32b – 501, Rīga, LV – 1045
tel.: +371 67320809, birojs@rp.lv, www.rp.lv

